

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра хірургії з післядипломною освітою

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард Бурячківський

«01» вересня 2025 року

ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГОСТРИЙ ЖІВІТ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальності: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: «Медицина»

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухвалено Вченою Радою ОНМедУ (протокол №10 від 27 червня 2024 року).

Розробники:

д.мед.н., професор Грубнік В.В., доц. Поляк С.Д., доц. Парфентьев Р.С., доц. Муравйов П.Т.,
Воротинцева К.О., Грубнік В.В., Койчев Є.А., Дегтяренко С.П., Слепов В.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Хірургії з післядипломною освітою
Протокол №1 від «28» серпня 2025 р

Завідувач кафедри

 Володимир ГРУБНІК

Погоджено з гарантом ОПП

 Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметно-циклової методичної комісії з хірургічних дисциплін
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 р.

Голова предметної циклової методичної комісії
з хірургічних дисциплін

 Василь МІЩЕНКО

Переглянуто та затверджено на засіданні
Кафедри _____

Протокол № ____ від _____

Завідувач кафедри _____ Володимир ГРУБНІК

1.Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	<i>Денна форма навчання</i> <i>Вибіркова дисципліна</i>
Кредитів: 3	Спеціальність 222«Медицина»	<i>Рік підготовки: 6</i>
Годин: 90	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Семестри XI</i> <i>Лекції (0 год.)</i> <i>Практичні (30 год.)</i> <i>Самостійна робота (60 год.)</i> <i>Форма підсумкового контролю – залік</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Засвоєння теоретичних та практичних знань що до можливостей використання сучасних методів обстеження, проведення хірургічних втручань у хворих з синдромом «Гострий живіт», а також прогнозу ускладнень при проведенні діагностичних та лікувальних лапароскопій у хворих з синдромом «Гострий живіт»

Завдання :

- Сформувати у здобувачів вірне поняття морально-деонтологічних принципів медичного фахівця хірургічної спеціальності.
- Сформувати у здобувачів систему теоретичних знань щодо можливості використання новітніх методів для діагностики та лікування пацієнтів з синдромом «Гострий живіт»
- Засвоїти сучасні методи дослідження хворих з синдромом «Гострий живіт» в військовий час.
- Навчитись Організовувати якісну медичну допомогу хворим з синдромом «Гострий живіт»
- Визначення тактики обстеження хворих з синдромом «Гострий живіт»
- Засвоїти проводити інтерпретацію лабораторних та інструментальних методів дослідження.
- Навчитись визначати метод та об'єм оперативного втручання.
- Засвоїти принципи передопераційної підготовки хворих з синдромом «Гострий живіт».
- Засвоїти показання до виконання діагностичної лапароскопії.
- Засвоїти причини та ускладнення при лапароскопічних втручаннях.
- Засвоїти переваги лапароскопічних втручань.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей
Загальних (ЗК):

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Здатність до міжособистої взаємодії.

ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальних (СК):

СК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

СК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

СК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

СК4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.

СК5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.

СК6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

СК7. Здатність до діагностування невідкладних станів.

СК8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.

СК10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.

СК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми в нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідності.

СК16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН8. Визначити головний клінічний синдром або симптом, яким обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоналізовані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН10. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН19. Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.

ПРН24. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- Виявляти анамнестичні та клінічні об'єктивні ознаки, що привели до розвитку «Гострого живота».
- Діагностику «Гострого живота» та проведення диференціальної діагностики.
- Анатомію органів черевної порожнини
- Клінічну картину гострого живота;
- Методики інструментального та лабораторного дослідження хворих з «Гострим животом»
- Консервативне та оперативне лікування хворих з «Гострим животом».

вміти:

1. Інтерпретувати данні лабораторних досліджень.
2. Інтерпретувати данні інструментальних методів дослідження.
3. Продемонструвати огляд пацієнтів з синдромом «Гострий живіт»: оляд, пальпація, перкусія, аускультация.
4. Проводити передопераційну підготовку пацієнтам з синдромом «Гострий живіт».
5. Визначитись з методом оперативного втручання.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Новітні методи діагностики та лікування пацієнтів з синдромом «Гострий живіт». Сучасні методи дослідження хворих з синдромом «Гострий живіт» в військовий час.

Тема 2. Організація якісної медичної допомоги хворим з синдромом «Гострий живіт». Визначення тактики обстеження хворих з синдромом «Гострий живіт». Інтерпретацію лабораторних та інструментальних методів дослідження

Тема 3 Визначення методів та об'єму оперативного втручання. Принципи передопераційної підготовки хворих з синдромом «Гострий живіт».

Тема 4. Покази до виконання діагностичної лапароскопії у хворих з синдромом «Гострий живіт».

Тема 5.. Причини та ускладнення при лапароскопічних втручаннях. Переваги лапароскопічних втручань

4. Структура навчальної дисципліни

№	Тема	практичні заняття	СР	усього
1.	Новітні методи діагностики та лікування пацієнтів з синдромом «Гострий живіт». Сучасні методи дослідження хворих з синдромом «Гострий живіт» в військовий час.	6	12	18
2.	Організація якісної медичної допомоги хворим з синдромом «Гострий живіт». Визначення	6	12	18

	тактики обстеження хворих з синдромом «Гострий живіт». Інтерпретацію лабораторних та інструментальних методів дослідження.			
3.	Визначення методів та об'єму оперативного втручання. Принципи передопераційної підготовки хворих з синдромом «Гострий живіт».	6	12	18
4.	Покази до виконання діагностичної лапароскопії у хворих з синдромом «Гострий живіт».	6	12	18
5.	Причини та ускладнення при лапароскопічних втручаннях. Переваги лапароскопічних втручань	6	12	18
Разом		30	60	90
Усього годин		90		

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

1. 5.1. Теми лекційних занять

2. Не передбачено

3. 5.2. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Новітні методи діагностики та лікування пацієнтів з синдромом «Гострий живіт». Сучасні методи дослідження хворих з синдромом «Гострий живіт» в військовий час.	6
2	Організація якісної медичної допомоги хворим з синдромом «Гострий живіт». Визначення тактики обстеження хворих з синдромом «Гострий живіт». Інтерпретацію лабораторних та інструментальних методів дослідження.	6
3	Визначення методів та об'єму оперативного втручання. Принципи передопераційної підготовки хворих з синдромом «Гострий живіт».	6
4	Покази до виконання діагностичної лапароскопії у хворих з синдромом «Гострий живіт».	6
5	Причини та ускладнення при лапароскопічних втручаннях. Переваги лапароскопічних втручань	6
Всього		30

6. Самостійна робота

№ п/п	Види СРЗ	Кількість годин
1	Новітні методи діагностики та лікування пацієнтів з синдромом «Гострий живіт». Сучасні методи дослідження хворих з синдромом «Гострий живіт» в військовий час.	12
2	Організація якісної медичної допомоги хворим з синдромом «Гострий живіт». Визначення тактики обстеження хворих з синдромом «Гострий живіт». Інтерпретацію лабораторних та інструментальних методів дослідження.	12
3	Визначення методів та об'єму оперативного втручання. Принципи передопераційної підготовки хворих з синдромом «Гострий живіт».	12

4	Покази до виконання діагностичної лапароскопії у хворих з синдромом «Гострий живіт».	12
5	Причини та ускладнення при лапароскопічних втручаннях. Переваги лапароскопічних втручань	12
	Всього годин	60

1. Методи навчання

Практичні заняття: усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань, розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь на стимуляційних муляжах.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, самостійне опанування алгоритмів спілкування з хірургічними хворими.

8.Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, розв'язання задач.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

- Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної задачі
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінка практичних навичок з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач бере активну участь в обговоренні найбільш складних питань з теми заняття, дає не менше 90% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, без помилок відповідає на письмові завдання, виконує практичну роботу та оформив протокол.
«4»	Здобувач, бере участь в обговоренні найбільш складних питань з теми, дає не менше 75% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, припускає окремих незначних помилок у відповідях на письмові завдання, виконує практичну роботу та оформлює протокол.
«3»	Здобувач, бере участь в обговоренні найбільш складних питань з теми, дає не менше 60% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, припускається значних помилок у відповідях на письмові завдання, виконує практичну роботу та оформлює протокол.
«2»	Здобувач не бере участь в обговоренні складних питань з теми, дає менше 60% правильних відповідей на стандартизовані тестові завдання, припускається грубих помилок у відповідях на письмові завдання або взагалі не дає відповідей на них, не

виконує практичну роботу та не оформлює протокол.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів

D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення:

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус навчальної дисципліни
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні завдання
- Методичні розробки практичних занять
- Методичні рекомендації для здобувачів з самостійної роботи

11. Питання до підсумкового контролю

1. Які основні симптоми синдрому «Гострий живіт»?
2. Які особливості діагностики «Гострого живота» у воєнний час?
3. Які лабораторні дослідження можуть бути вирішальними при діагностиці «Гострого живота»?
4. Які інструментальні методи дослідження застосовуються при синдромі «Гострий живіт»?
5. Які новітні методи діагностики ефективні при «Гострому животі»?
6. Які основні принципи організації медичної допомоги при «Гострому животі»?
7. Як відбувається визначення тактики обстеження хворих з синдромом «Гострий живіт»?
8. Які фактори впливають на вибір методів оперативного втручання при синдромі «Гострий живіт»?
9. Які принципи передопераційної підготовки хворих з «Гострим животом»?
10. В яких випадках діагностична лапароскопія є доцільною при «Гострому животі»?
11. Які ускладнення можуть виникнути під час лапароскопічних втручань?
12. Які переваги мають лапароскопічні втручання порівняно з традиційними методами?
13. Які найчастіші причини «Гострого живота»?
14. Які основні критерії вибору методу лікування при «Гострому животі»?
15. Які ризики та ускладнення можуть виникати при несвоєчасному лікуванні «Гострого живота»?
16. Які інноваційні підходи застосовуються в лікуванні синдрому «Гострий живіт»?
17. Як медичні працівники можуть адаптувати стандартні методи діагностики в умовах обмежених ресурсів?
18. Які етичні та психологічні аспекти потрібно враховувати при лікуванні пацієнтів з синдромом «Гострий живіт» в військовий час?

12. Рекомендована література.

Основна:

1. Ендоскопічна хірургія: навч. посібник М.Запорожан, В.В., Грубнік В.В., Грубнік Ю.В., та ін.; за ред. В.М.Запорожана В.В. Грубніка ВСВ «Медицина», 2019 - К.: - с.87
2. Невідкладна хірургія органів черевної порожнини (стандарти організації та професійно орієнтовані алгоритми надання медичної допомоги) За редакцією академіка НАН та НАМН України, професора Фоміна П.Д., члена кореспондента НАМН України, професора Усенко О.Ю., професора Березницького Я.С Київ «Бібліотека «Здоров'я України» 2018 с.- 47-77
3. Невідкладна хірургія : підручник для здобувачів VI курсів медичних факультетів медичних вузів / за ред. В. В. Бойка, В. М. Лісового ; Міністерство охорони здоров'я України, Харківський національний медичний університет. – Харків : НТМТ, 2019. – 420 с.
4. Невідкладні стани в хірургії. К. Бобак, А. Бобак, В. Киретів Видавництво «Медицина» рік видання – 2017.

Додаткова:

1.Оперативна хірургія та топографічна анатомія під редакцією проф.М Ковальський.
Видавництво «Медицина» рік видання – 2016р.

13. Інформаційні ресурси:

1. Сайт кафедри хірургії : <https://info.odmu.edu.ua/chair/surgery2>
2. Міністерство охорони здоров'я України: <http://moz.gov.ua/>
3. Національна наукова медична бібліотека України: <http://www.library.gov.ua/>
4. Центр тестування МОЗ України: <http://testcentr.org.ua/>
5. Англomовний веб-ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я:
<http://www.medscape.com>
6. Англomовна текстова база даних медичних та біологічних публікацій: <http://www.pubmed.com>
7. Англomовний веб-ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я:
<https://emedicine.medscape.com/pulmology>